

Пилипчук Ю.
*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного
університету.*
*Науковий керівник: к.ю.н., доц., доктор права
Українського вільного університету,
професор кафедри теорії права
та конституціоналізму ЗУНУ, почесний професор
університету, Заслужений юрист України,
академік Академії політико-правових наук
Кравчук М. В.*

КОНСТИТУЦІЯ США ТА ЇЇ ДОСВІД У РОЗБУДОВІ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВА

Постановка проблеми. Кожен громадянин власної держави зобов'язаний знати основоположні засади чинної Конституції. Конституція є політико-правовий договір між владою і народом. Вона є базовий, основний нормативно – правовий акт відповідно до якого видаються й інші закони, підзаконні акти, приймаються судові рішення. Сполучені Штати Америки славляться однією із перших писаних конституцій у світі, яка вступила в чинність у 1787 році. Її принципи та положення здійснили значний вплив на розвиток конституціоналізму у світі, в тому числі і в Україні, оскільки безліч інших правових систем утворювалися опираючись на провідні засади Конституції Сполучених Штатів Америки.

Стан дослідження. Висвітлення даної теми відображається в наукових роботах таких вчених: В.М. Абраменко, О. О. Бабаєв, Ю. М. Бевзенко, О. М. Буроменко, О. М. Голованов, М. В. Кравчук, О. В. Камлик, О. Л. Костенко.

Об'єкт дослідження. Світові державотворчі- правотворчі процеси, їх дослідження аналіз та висвітлення.

Предмет дослідження. Предметом даного дослідження є Конституція Сполучених Штатів Америки, правова система України та її вплив на розвиток національної правової системи.

Мета дослідження. Основоположною метою даного дослідження є розкриття основних рис, особливостей Конституції Сполучених Штатів Америки та використання їх у розбудові правової системи Української держави.

Завдання дослідження. Проаналізувати основні положення Конституції США, які мали значний вплив на розвиток демократичних інститутів та правових систем інших країн; визначити конкретні елементи американського конституційного досвіду, які можуть бути застосовані в українському праві для вдосконалення конституційного регулювання; оцінити можливі переваги та виклики, пов'язані з імплементацією американських конституційних принципів у правову систему України; розробити рекомендації щодо адаптації позитивного досвіду Конституції США для зміцнення українського правопорядку та захисту прав людини.

Виклад основного матеріалу. Весь свій період існування Українська держава стрімко розвивалася в напрямку утворення незалежної, суверенної, правової держави. Для досягнення цієї мети Україні, в тому числі іншим державам, необхідна відповідна правова система. Проте, весь свій період

утворенні в Україні ефективної правової системи характеризувався сталим характером. Це пов'язано з різними чинниками, наприклад протекторат Золотої Орди, період Руїни, перебування України в складі російської імперії, та у складі Союзу Радянських Соціалістичних Республік.

За твердженням М. В. Кравчука : «Правова система – це система всіх юридичних явищ (система права, система законодавства, правовідносини, правосвідомість, правова культура тощо), що існують у певній державі або у групі однотипних держав» [1, с. 239].

Таким чином можна стверджувати, що правова система є комплексним явищем, яке охоплює систему права, систему законодавства, правовідносини тощо. Проте, жодна правова система не може обійтися без основоположного нормативно – правового акту, тобто конституції. Однією із найдавніших конституцій світу являється Конституція Сполучених Штатів Америки, яка була прийнята у 1787 році.

М. В. Кравчук в своїй науковій праці зазначає, що: «Американська Конституція – це не стільки юридичний, скільки політичний, соціальний і ідеологічний документ. У ній закріплена система державних органів, політичних інститутів суспільства, сукупність конституційних прав і свобод громадян, принцип розподілу влади та інші державно-правові принципи [2, с.57].

Конституція США стала взірцем для створення українського права. Насамперед слід зазначити, що преамбула самої конституції США нас інформує: «Ми, народ Сполучених Штатів, щоб створити досконаліший союз, установити правосуддя, забезпечити внутрішній спокій, запровадити спільну оборону, сприяти загальному добробуту та убезпечити нам самим і нашим нащадкам блага свободи - видаємо і встановлюємо цю Конституцію для Сполучених Штатів Америки» [4].

Дана преамбула визнає той факт, що народ США є основним джерелом влади, який видає основний нормативно – правовий акт, який закріплює загальні засади правової системи США.

Щодо правової системи України, то даним взірцем буде Конституція України, яка у своїй преамбулі затвердила, що Верховна Рада України від імені українського народу, керуючись Актом проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року, прийняла цю Конституцію – Основний Закон Держави [3].

Тобто, преамбула КУ проголосила той факт, що Верховна Рада України – є вищим представницьким органом державної влади, що діє від імені українського народу. У даному випадку ми переконуємося, що український народ, так як і народ США є основним джерелом влади.

Конституцією США започатковано розподіл влади на законодавчу, виконавчу, судову. Цей принцип був закріплений в українській конституції – Конституції Пилипа Орлика у 1710 році, тобто раніше ніж у США. Відповідно до Конституції США, а саме ст. 1 розділу 1 законодавча влада належить конгресу Сполучених Штатів, який має складатися з Сенату і Палати представників, Відповідно до ст. 2. розділу 1 виконавча влада належить Президенту США, згідно зі ст. 3 розділу 1 судова влада належить системі судів на вершині якого, Верховний Суд США і Верховні суди штатів [4].

Українська правова система також характеризується розподілом влади

на три різновиди. Відповідно до ст. 6 КУ : «Державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову» [3].

Щодо загальних принципів, засад, ідей котрі закріплює Конституція США таких як верховенства права, законності, то дані принципи також відображаються в українському праві. Але нам треба брати приклад з американців щодо виконання приписів конституції. Конституція США є основою правової системи США на захисті, якої стоїть Верховний Суд США. Крім того, більше двохсот років, майже без змін діє Конституція США. А в Україні кожна нова генерація владних структур намагається ввести зміни до Конституції України, налаштувавши її норми під свої інтереси.

Висновки. Отже, в момент державотворення незалежної України, після розпаду СРСР, Україна запозичила велику кількість міжнародного правового досвіду і закріпила в своїй правовій системі. Конституція США не була винятком, її провідні засади, такі як розподіл влади, закріплення народу як основного джерела влади, принципи верховенства права закріпилися і відображаються в Конституції України це, в свою чергу, і є прямим проявом досвіду Конституції США в українському праві. Адже у конституційному процесі України, під час її прийняття, активно приймав участь громадянин США українського походження (родом з Тернопільщини та Івано-Франківщини) федеральний суддя США Богдан Футей.

Список використаних джерел

1. Кравчук М. В. Теорія держави і права(опорний конспекти) : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 3-є вид., змін. й доп. Тернопіль: ЗУНУ , 2020. 524 с.
2. Кравчук М. В. Правова система США: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Нора – Друк, 2004. 136 с.
3. Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР : станом на 1 січ. 2020 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96_вр#Text (дата звернення: 21.04.2024).
4. Конституція США. *Вікіджерела*. URL: https://uk.m.wikisource.org/wiki/Конституція_США (дата звернення: 21.04.2024).

Демчук Е.

*студентка юридичного факультету,
Західноукраїнський національний
університет.*

*Науковий керівник: д.ю.н., доцент, професор кафедри
теорії права та конституціоналізму ЗУНУ*

Дракохруст Т. В.

КРИЗА МІЖНАРОДНОЇ СИСТЕМИ ВІДНОСИН, СПРИЧИНЕНА АГРЕСИВНИМИ ДІЯМИ РФ

Міжнародні відносини ґрунтуються на низці норм та принципів, які закріплені в міжнародному праві. Ці норми та принципи мають на меті забезпечити мирне співіснування держав, співпрацю між ними та захист прав і свобод людини.